

Statistiken över 1957 års taxeringar

Av t. f. byråchefen John Bredal-Bauer.

Statistiska centralbyråns berättelse Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1957 väntas utkomma av trycket till sommaren. En sammanfattning av de viktigaste resultaten lämnas härnedan.

I. Taxeringsutfallet år 1957.

A. Fastighetstaxeringen.

I tab. 1 lämnas uppgifter om såväl 1956 som 1957 års värden på skattepliktiga fastigheter.

Under år 1957 ägde allmän fastighetstaxering rum och denna resulterade, som tabellen utvisar, i betydande höjningar av fastighetsvärdena. Sålunda steg värdet av jordbruksfastighet med 8.450,8 milj. kr. eller 62 % samt värdet av annan fastighet med 13.638,4 milj. kr. eller 27 %. Av delposterna kommer den procentuellt största värdestegringen för jordbruksfastighet på skogsvärdet, som stigit med 117 %, för annan fastighet på markvärdet, som ökat med 35 %. Jordbruksfastigheternas jordbruksvärde har stigit med 37 % samt annan fastighets byggnadsvärde med 25 %. I tabellen angivna fastighetsvärden innefatta även fastigheter tillhöriga svenska aktiebolag. Dessa uppgå till 2.790,5 milj. kr. för jordbruksfastighet samt till 17.648,0 milj. för annan fastighet.

B. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

En sammanfattning av 1957 års taxering till statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt samt kommunal inkomst-

skatt lämnas i tab. 2. I tabellen har åtskillnad gjorts mellan å ena sidan fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser ("fysiska personer m. fl.") samt å andra sidan övriga skattskyldiga, bland vilka de svenska aktiebolagen äro de ojämförligen mest betydelsefulla.

Vad först den statliga inkomsttaxeringen beträffar, har den sammanräknade nettointkomsten, som utgör summan av inkomsterna från skilda förvärvskällor efter avdrag av underskott å förvärvskälla, stigit med 1.564,8 milj. kr. eller 4 % och uppgick till inalles 37.210,9 milj. kr. Uppgången beror främst på inkomst av tjänst, som ökat med 7 %. Även inkomst av jordbruksfastighet och annan fastighet har stigit — med resp. 1½ och 3 %. Däremot har inkomst av rörelse nedgått med 3 % och inkomst av kapital med 4 %. Den sistnämnda förvärvskällan har påverkats av det schablonavdrag å 100 kr., som vid 1957 års taxering medgavs en var skattskyldig, som hade inkomst av kapital.

Avdrag för underskott å förvärvskälla ha stigit med 16 % och andra allmänna avdrag med 20 %, vilket motsvarar icke mindre än 904,2 milj. kr. De förstnämnda avdragen torde främst härröra från taxeringen av nybyggda villafastigheter, under det att de senare avdragen påverkats av att avgiften till den allmänna sjukförsäkringen nu för första gången var avdragsgill vid taxeringen.

Vad de olika kategorierna av skattskyldiga beträffar, kan nämnas, att för fysiska personer m. fl. den sammanräknade nettointkomsten stigit med 1.891,9 milj. kr.

eller 6 %, under det att densamma för svenska aktiebolag sjunkit med 135,9 milj. kr. eller 4 %.

Som en följd av de stigande inkomsterna har även en uppgång i skatteunderlaget inträffat trots den betydande ökningen av de allmänna avdragen. Såsom av tab. 2 framgår ökades den taxerade inkomsten med 659,7 milj. kr. och den beskattningsbara med 489,9 milj. kr. eller i båda fallen 2 %. Av tabellen framgår vidare, att den taxerade inkomsten överstiger den beskattningsbara med 9.724,4 milj. kr. Skillnaden utgöres av Ortsavdragen, vilka sålunda uppgå till betydande belopp.

Den påförda statliga inkomstskatten uppgår till 4.578,6 milj. kr., vilket är 163,7 milj. mer än året förut. För fysiska personer m. fl. utgör uppgången 196,2 milj. kr., medan för övriga skattskyldiga skatten sjunkit med 32,5 milj. kr.

Den till statlig förmögenhetsskatt beskattningsbara förmögenheten, som uppgår till 27.733,4 milj. kr., har sedan år 1956 stigit med 624,7 milj. kr. eller något mer än 2 %.

Den statliga förmögenhetsskatten uppgick år 1957 till 157,2 milj. kr., vilket belopp dock endast motsvarar 3,5 % av den statliga inkomstskattens totalbelopp. Övervägande delen av förmögenhetsskatten belöper på fysiska personer. I genomsnitt motsvarar förmögenhetsskatten 6 promille av den beskattningsbara förmögenheten.

Utöver de statliga inkomst- och förmögenhetsskatterna böra för fullständighets skull även två andra slag av skatter till staten omnämnas i samband med redogörelsen för taxeringsutfallet, nämligen investeringsavgift samt skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar — utskiftningsskatt.

Den påförda investeringsavgiften upp-

gick till 201,7 milj. kr., varav 172,8 milj. kr. påförts svenska aktiebolag, 12,7 milj. kr. fysiska personer o. d. samt 16,2 milj. kr. övriga skattskyldiga. År 1956 uppgick investeringsavgiften till endast 87,3 milj. kr. eller mindre än hälften av 1957 års belopp. Anledningen härtill är, att taxeringen till investeringsavgift s. a. s. ej slog helt igenom vid 1956 års taxering, enär investeringar kontrakterade före en viss tidpunkt ej skulle beskattas.

Den påförda utskiftningsskatten uppgick till 10,7 milj. kr.

Vid den kommunala inkomsttaxeringen har den taxerade inkomsten stigit med 989,8 milj. kr. eller 3 %, den beskattningsbara med 799,7 milj. kr. eller 2½ %. I de taxerade och beskattningsbara beloppen ingår det s. k. garantibeloppet av fastighet, beräknat efter 4 % av resp. fastigheters värde. Genom de kommunala Ortsavdragen bortgick från den taxerade inkomsten ett belopp av 5.926,9 milj. kr., vilket motsvarar 60 % av de statliga Ortsavdragen (9.724,4 milj. kr.).

På grund av att de kommunala Ortsavdragen höjts fr. o. m. år 1958 ha de lokala skattemyndigheterna ålagts att omräkna skatteunderlaget, som om de nya Ortsavdragen redan gällde. Den sålunda omräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till sammanlagt 27.139,6 milj. kr., vilket innebär ett bortfall av 3.880,3 milj. kr. i beskattningsbar inkomst (eller 38,8 milj. skattekrönor).

II. Fördelningen av inkomst och förmögenhet år 1957 (enligt 1957 års taxering).

A. Inkomstfördelningen.

Statistiken över 1956 års inkomster består liksom statistiken för de närmast fö-

regående åren av en urvalsundersökning och en totalräkning. Den sistnämnda omfattar samtliga personer med mer än 30.000 kr. i inkomst, medan den förstnämnda, urvalsdelen, endast omfattar personer födda den 5, 15 och 25 dagen i resp. månad eller cirka 10 % av inkomsttagarna. Siffrorna inom urvalsdelen ha samtliga uppräknats med 10. (Såsom av tab. 3 och 4 synes sluta också alla antal i samtliga inkomstklasser utom den högsta på noll.)

Äkta makar, som samtaxerats, räknas numera i statistiken som två skilda inkomsttagare. Innan inkomststatistiken delvis omlades till urvalsundersökning, d. v. s. före år 1951, räknades båda makarna som en inkomsttagare.

Materialet till inkomststatistiken är behäftat med vissa brister, framför allt i fråga om antalet inkomsttagare i klasserna över 30.000 kr., vilket torde vara för lågt.

I inkomststatistiken redogöres för inkomstfördelningen inom olika yrkesgrupper och åldersklasser samt för skilda kön och civilstånd.

Om inkomstfördelningen inom olika yrkesgrupper år 1956 lämnas uppgifter i tab. 3.

Av samtliga 3.948.330 inkomsttagare voro 2.892.358 eller 73 % anställda. Företagarna och de icke yrkesverksamma utgjorde 13 % resp. 14 %. Av de särskilda yrkesgrupperna bilda de anställda inom industri och hantverk i övrigt den mest betydande gruppen med 27 % av samtliga inkomsttagare. Tillsammans med anställda inom byggnadsverksamhet uppgå de till inemot $\frac{1}{3}$ av det totala antalet. Den näst största gruppen utgöres av anställda inom handel med $13\frac{1}{2}$ %. Anställda inom allmän förvaltningstjänst uppgå till 10 %

samt företagare och anställda inom jordbruk med binärningar till resp. $7\frac{1}{2}$ och 7 %.

Såsom av tab. 3 framgår, förefinns betydande olikheter i fördelningen på inkomstklasser de olika yrkesgrupperna emellan. Några procenttal må exemplifiera detta. Sålunda hade 29 % av företagarna inom fria yrken, dit läkare, advokater m. m. hänföras, mer än 20.000 kr. i årsinkomst. Det näst högsta procenttalet för denna inkomstklass uppgår endast till 15 och avser företagarna inom handel. Bland företagarna inom samfärdsel och handel översteg årsinkomsten 10.000 kr. för mer än hälften av samtliga till resp. grupp hörande inkomsttagare. Bland jordbrukets företagare kommo däremot endast 25 % i inkomstklasserna över 10.000 kr.

Bland de anställda äro grupperna byggnadsverksamhet och samfärdsel starkast frekventerade i klasserna över 10.000 kr. med resp. 55 och 50 % av inkomsttagarna i dessa klasser. De ogynnsammaste fördelningarna uppvisa de båda yrkesgrupper, inom vilka lönerna alltjämt i viss utsträckning bestå av naturaförmåner, nämligen jordbruk med binärningar samt husligt arbete. Inom den sistnämnda gruppen äro inkomster över 10.000 kr. tämligen sällsynta.

Sparsammast företrädde inom de lägsta inkomstklasserna äro företagare inom samfärdsel och byggnadsverksamhet av vilka endast 3 resp. 4 % finnas i klasserna under 3.000 kr.

De icke yrkesverksamma förete en ogynnsam inkomstfördelning med hög frekvens, 52 %, i de båda lägsta inkomstklasserna (under 3.000 kr.). Inom denna grupp förekommer ett stort antal gifta kvinnor (jfr tab. 4).

De uppgifter om medelinkomsten per

inkomsttagare, som återfinnas i tab. 3, utvisa även, att de yrkesgrupper, som ha en gynnsam inkomstfördelning, också ha en hög medelinkomst. Detta är för övrigt något helt naturligt. Främst kommer även här gruppen företagare inom fria yrken med en medelinkomst om 16.902 kr. Därefter följa företagare inom handel (12.930 kr.), samfärdsel (12.417 kr.) och byggnadsverksamhet (12.099 kr.), anställda inom byggnadsverksamhet (10.738 kr.), företagare inom industri och hantverk i övrigt (10.678 kr.) samt allmän förvaltningstjänst (10.640 kr.). Den lägsta medelinkomsten förekommer i gruppen anställda inom husligt arbete (3.287 kr.).

Vad inkomstfördelningen inom olika åldersklasser beträffar, kan iakttagas en med åren fortlöpande inkomstförbättring, vilken för de äldre åldersklasserna, över 50 år, förbyts i en tillbakagång. Uppgifter om medelinkomsten i skilda åldersklasser lämnas härnedan.

Åldersklasser	Medelinkomst, kr.
—16 år	3.040
16—20 „	4.366
20—25 „	6.304
25—30 „	8.540
30—35 „	9.517
35—40 „	10.182
40—50 „	10.197
50—67 „	9.295
67— „	5.559

Angående inkomstfördelningen alltefter inkomsttagarnas kön och civilstånd lämnas uppgifter i tab. 4.

Av tabellen framgår, att inkomstfördelningen för männen är gynnsammare än för kvinnorna, och detta helt oberoende av civilstånd. Särskilt framträdande är skillnaden mellan gifta män och gifta kvinnor.

Av de sistnämnda komma 65 % i klasserna under 5.000 kr., medan detta är förhållandet för endast 11½ % av de förstnämnda. Därvid måste dock ihågkommas, att ett betydande antal gifta kvinnor taxerats på grund av samtaxering med maken, medan de däremot ej skulle taxerats, om de varit ogifta eller förut gifta.

Beträffande medelinkomstens variation kan man här liksom i fråga om yrkesgrupperna iakttaga samband mellan gynnsam inkomstfördelning och hög medelinkomst.

Jämfört med året förut har medelinkomsten år 1956 stigit med 437 kr. För enbart företagare utgör ökningen 462 kr., för anställda 516 samt för icke yrkesverksamma 162 kr.

B. Förmögenhetsfördelningen.

Förmögenhetsstatistiken grundar sig på längderna över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt och omfattar således vid 1957 års taxering endast förmögenheter över 50.000 kr. (Fr. o. m. 1958 års taxering har undre gränsen för beskattningsbar förmögenhet höjts till 80.000 kr.)

I tab. 5 lämnas uppgifter om förmögenhetsfördelningen inom olika yrkesgrupper. Förmögenhetsuppgifterna avse de skattepliktiga, ej de beskattningsbara förmögenheterna.

Såsom av tabellen framgår, uppgick hela antalet förmögenheter till 203.921. Föregående år var antalet 196.831. Antalet förmögenheter har således under år 1956 ökats med 7.090.

Av detta antal ägdes, som tab. 5 utvisar 98.631 (48 %) av företagare, 49.920 (25 %) av anställda samt 55,370 (27 %) av icke yrkesverksamma. De högsta förmögenhetsklasserna äro glest besatta. Sålun-

da utgöra de 1.345 miljonförmögenheter-
na, som finnas i landet, endast 0,7 % av
samtliga förmögenheter över 50.000 kr.,
under det att 92 % understiga 250.000 kr.
samt 64 % understiga 100.000 kr.

I fråga om de särskilda yrkesgrupperna
kan bl. a. observeras, att för företagare
inom fria yrken, den yrkesgrupp som i
inkomsthänseende stod i en gynnsam sär-
klass, mer än 50 % av förmögenheterna
överstiga 100.000 kr. samt mer än 15 %
överstiga 250.000 kr. Vidare kan iaktta-
gas, att bland företagarna inom jordbruk
finnas 181, bland anställda inom handel
samt industri och hantverk i övrigt 158
resp. 175 miljonärer. Bland de i inkomst-
hänseende relativt fåtaliga icke yrkesverk-
samma, i vilka bl. a. ett stort antal änkor
äro inräknade, finnas 515 miljonärer.

Värdet av samtliga skattepliktiga för-
mögenheter över 50.000 kr. uppgick år
1956 till 26.597,4 milj. kr. I tab. 2 har den
totala beskattningsbara förmögenheten för
fysiska personer enligt 1957 års taxering
uppgivits till 26.030,2 milj. kr. Skillnaden

mellan dessa belopp har flera orsaker men
beror främst på sådana reduktioner av
skattepliktiga förmögenheter jämlikt 9 §
förordningen om statlig förmögenhets-
skatt, som förekomma, när den skattskyldiges
sammanräknade nettoinkomst un-
derstiger ett belopp motsvarande $3\frac{1}{3}$ %
av den skattepliktiga förmögenheten. Stor-
leken av den förmögenhet, som sålunda
genom reduktion undgår beskattning, kan
uppskattas till mer än 550 milj. kr. eller
cirka 2 % av den sammanlagda skatte-
pliktiga förmögenheten och minskningen i
statens skatteintäkter till följd av för-
mogenhetsreduktionerna till 7,7 milj. kr.

Antal förmögenheter, som på grund av
nyssnämnda bestämmelse bli mer eller
mindre reducerade vid taxeringen, uppgår
till 5.336 eller 3 %. Av dessa komma
1.332 att efter reduktionen understiga
50.000 kr. och således upphöra att vara
beskattningsbara. Av dem, som alltjämt
kvarstå som beskattningsbara, ha 878 re-
ducerats maximalt, d. v. s. till hälften av
det skattepliktiga beloppet.

Tab. 1. Fastighetsvärden, milj. kr.

Jordbruksfastighet	År 1956	År 1957	Differens
Jordbruksvärde	9.254,0	12.632,2	+ 3.378,2
Skogsvärde	4.293,7	9.338,6	+ 5.044,9
Tomt- och industrivärde	134,5	162,2	+ 27,7
Summa	13.682,2	22.133,0	+ 8.450,8

Annann fastighet			
Markvärde	9.027,3	12.209,8	+ 3.182,5
Byggnadsvärde	41.652,6	52.108,3	+ 10.455,7
Parkvärde	3,3	3,5	+ 0,2
Summa	50.683,2	64.321,6	+ 13.638,4

Tab. 2. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

Taxering till statlig inkomstskatt:	Fysiska personer m. fl.	Övriga skattskyldiga	Samtliga skattskyldiga	Differens från år 1956	
				milj. kr.	i %
Uppskattad inkomst:					
av jordbruksfastighet	2.068,6	159,3	2.227,9	+ 31,5	+ 1,4
„ annan fastighet	380,5	74,5	455,0	+ 12,4	+ 2,8
„ rörelse o. d.	2.609,4	90,6	5.200,0	— 184,9	— 3,4
„ tjänst	28.737,7	—	28.737,7	+ 1.769,5	+ 6,6
„ kapital	754,5	66,5	821,0	— 32,1	— 3,8
Underskott å förvärvskälla	— 211,1	— 19,6	— 230,7	+ 31,7	+ 15,9
Sammanräknad nettoinkomst	34.339,6	2.871,3	37.210,9	+ 1.564,8	+ 4,4
Allmänna avdrag (utom underskott)	5.088,3	405,2	5.493,5	+ 904,2	+ 19,7
Taxerad inkomst	29.242,4	2.466,0	31.708,4	+ 659,7	+ 2,1
Beskattningsbar inkomst	19.518,0	2.466,0	21.984,0	+ 489,9	+ 2,3
Uträknad skatt	3.412,1	1.166,5	4.578,6	+ 163,7	+ 3,7
<i>Taxering till statlig förmögenhetsskatt:</i>					
Beskattningsbar förmögenhet	26.030,2	1.703,2	27.733,4	+ 624,7	+ 2,3
Uträknad skatt	154,5	2,7	157,2	+ 0,4	+ 0,3
<i>Taxering till kommunal inkomstskatt:</i>					
Taxerad inkomst	33.192,1	3.754,7	36.946,8	+ 989,8	+ 2,8
Beskattningsbar inkomst	27.265,2	3.754,7	31.019,9	+ 799,7	+ 2,6

Tab. 3. Antal inkomsttagare.

Yrkesgrupper	2.000—	Inkomstklasser, kronor					20.000—	Summa	Medel-inkomst, kr.
		2.000— 3.000	3.000— 5.000	5.000— 7.000	7.000— 10.000	10.000— 20.000			
<i>Företagare:</i>									
Jordbruk m. binär.	9.970	22.110	55.340	58.340	70.160	70.250	8.050	294.220	8.103
Byggn.-verksamhet.	330	530	2.160	3.330	5.210	8.470	2.384	22.414	12.099
Industri och hantverk i övrigt ..	3.770	4.330	8.950	9.810	14.690	20.540	6.327	68.417	10.678
Samfärdsel	290	520	1.540	2.860	5.480	10.860	2.629	24.179	12.417
Handel	3.680	3.710	10.180	10.200	17.040	32.210	13.454	90.474	12.930
Fria yrken	1.440	1.060	2.020	1.570	1.980	2.720	4.315	15.105	16.902
Övriga	1.030	770	660	300	260	240	76	3.336	4.671
Samtliga företagare	20.510	33.030	80.850	86.410	114.820	145.290	37.235	518.145	9.894
<i>Anställda:</i>									
Jordbruk m. binär.	31.710	38.080	62.370	47.830	63.460	28.950	1.379	273.779	5.853
Byggn.-verksamhet.	5.530	7.000	18.510	22.700	53.750	123.680	8.546	239.716	10.738
Industri och hantverk i övrigt ..	59.730	51.470	114.450	129.250	246.570	419.510	30.193	1.051.173	9.403
Samfärdsel	8.170	9.140	20.520	25.650	66.520	123.480	7.166	260.646	9.949
Handel	59.160	46.880	92.320	85.040	111.560	111.590	23.974	530.524	8.073
Allm. förvalt.-tjänst	30.360	21.060	41.170	38.700	80.980	148.930	37.039	398.239	10.640
Fria yrken	3.840	2.820	5.070	4.540	5.870	7.230	2.862	32.232	9.123
Husligt arbete	19.870	24.170	29.020	7.810	2.630	750	97	84.347	3.287
Övriga	8.860	4.250	3.960	1.810	1.280	1.360	182	21.702	3.701
Samtliga anställda.	227,230	204.870	387.390	363.330	632.620	965.480	111.438	2.892.358	8.929
Icke yrkesverksam.	133.350	147.140	123.970	45.730	45.810	33.730	8.097	537.827	4.456
Samtl. inkomsttag.	381.090	385.040	592.210	495.470	793.250	1.144.500	156.770	3.948.330	8.446

Tab. 4. Antal inkomstagare.

Kön, civilstånd	Inkomstklasser, kronor								Summa inkomst, kr.	Medel
	2.000— 3.000	3.000— 5.000	5.000— 7.000	7.000— 10.000	10.000— 20.000	20.000— 30.000	30.000— 40.000	40.000— 50.000		
Ogifta män	37.400	80.310	144.840	121.560	172.200	150.840	7.512	714.662	7.153	
» kvinnor	46.560	92.110	133.310	102.210	111.350	56.520	3.858	545.918	5.804	
Summa ogifta	83.960	172.420	278.150	223.770	283.550	207.360	11.370	1.260.580	6.569	
Gifta män	27.370	44.280	116.530	135.460	356.320	830.060	131.338	1.641.358	11.969	
» kvinnor	237.850	79.960	107.060	82.760	91.730	48.990	5.082	653.432	4.449	
Summa gifta	265.220	124.240	223.590	218.220	448.050	879.050	136.420	2.294.790	9.827	
Förut gifta män ..	7.530	25.970	26.140	17.020	26.390	36.170	5.090	144.310	7.914	
» » kvinnor	24.380	62.410	64.330	36.460	35.260	21.920	3.890	248.650	5.526	
Summa förut gifta	31.910	88.380	90.470	53.480	61.650	58.090	8.980	392.960	6.403	
Totalsumma	381.090	385.040	592.210	495.470	793.250	1.144.500	156.770	3.948.330	8.446	
Därav män	72.300	150.560	287.510	274.040	554.910	1.017.070	143.940	2.500.330	10.358	
» kvinnor	308.790	234.480	304.700	221.430	238.340	127.430	12.830	1.448.000	5.145	

Tab. 5 Antal förmögenheter.

Yrkesgrupper	Förmögenhetsklasser, kronor							Summa
	50.000— 60.000	60.000— 70.000	70.000— 100.000	100.000— 250.000	250.000— 500.000	500.000— 1.000.000	1.000.000—	
<i>Företagare:</i>								
Jordbruk och binäringar ..	17.053	11.845	19.055	14.989	1.567	338	181	65.028
Byggnadsverksamhet	523	446	644	721	135	43	9	2.521
Industri o. hantv. i övrigt	1.458	1.102	2.003	2.260	427	140	52	7.442
Samfärdsel	638	488	720	559	75	14	10	2.504
Handel	3.151	2.470	4.833	6.263	1.182	301	105	18.305
Fria yrken	339	262	599	944	304	73	17	2.538
Övriga	44	44	83	94	20	6	2	293
Samtliga företagare	23.206	16.657	27.937	25.830	3.710	915	376	98.631
<i>Anställda:</i>								
Jordbruk och binäringar ..	686	443	564	390	45	23	2	2.153
Byggnadsverksamhet	1.256	805	949	641	110	44	11	3.816
Industri o. hantv. i övrigt	3.150	2.071	3.124	3.556	1.016	408	175	13.500
Samfärdsel	822	531	785	679	125	45	27	3.014
Handel	2.371	1.740	3.162	4.333	1.265	431	158	13.460
Allmän förvaltningstjänst .	2.592	1.860	3.093	3.648	753	211	68	12.225
Fria yrken	207	143	253	308	98	37	10	1.056
Husligt arbete	149	97	131	67	4	1	—	449
Övriga	47	37	57	75	20	8	3	247
Samtliga anställda	11.280	7.727	12.118	13.697	3.436	1.208	454	49.920
Icke yrkesverksamma	10.843	8.019	13.969	16.762	3.979	1.283	515	55.370
Samtliga	45.329	32.403	54.024	56.289	11.125	3.406	1.345	203.921